

לבריאות והצלחת

שמואל בן זכריה וקלרה אידל. מרים בת יהושע ומרתא

פתחיה בן יאיר וחנה. חגית בת שמואל ומרים

וילדיהם דרור הלל ואשר יש'

עודד בן שמואל ומרים. מעין בת אפרים ואורלי

וילדיהם ידידיה רננה שירה אמונה

רועי בן משה ושרה. תמר בת שמואל ומרים

לרפואת חיים שמואל בן סימה

לעילוי נשמת פרל בת רבקה ע"ה

לעילוי נשמת

אלישבע שולביץ ע"ה בת יבלחט"א יעקב אליהו ושרה הורביץ

לעילוי נשמת

הבחור שמואל אלעזר ז"ל בן יבלחט"א נתן ואביבה הורביץ

**הטעם שאין מכשירים כלי חרס שבשלו בהם
בשר חטאת**

כבר נתבאר בדף צ"ה, שהטעם שיש לשבור כלי חרס שבשלו בהם קדשים, הוא משום שהבלוע שבהם נעשה נותר, ואין דרך להפליטו מהכלי בהגעלה.

ואף על פי שניתן להכשיר את הכלים על ידי הכנסתם לכבשן לליבון, [כלשון שני של רב אשי בדף צ"ה], אין עושים זאת, **לפי שאין עושים כבשונות בירושלים**, מפני העשן שאם היה בירושלים עשן כבשונות היה משחיר את החומה ויש גנאי בדבר.

אבל עתה, ששוברים את כלי החרס, אין גנאי בדבר, כי בכך לא היו מתרבים אשפות בעזרה, משום ששברי כלי החרס היו נבלעים במקומן בנס.

תנור של מקדש של מתכת היה

התנור שבמקדש, שבו היו צולים ואופים קדשים, היה של מתכת ולא של חרס.

- **מתחילה היו סבורים**, שהטעם לכך, **כי אם היה של חרס**, כשהיו צולים בו קדשים, והיו נעשים נותר, **היה טעון שבירה**, והיה צורך לבנות בכל יום תנור חדש, ולכן עשו אותו של מתכת, כדי שיוכלו להכשירו במריקה ושטיפה. [ואף על פי, שאת רוב הקדשים ניתן לצלות באויר התנור, בלא שיבלע מהם בתנור, ואם כן אפילו היה התנור מחרס, לא היה צריך לשוברו בכל יום, כי לא היה בלוע בו נותר, מכל מקום, את המנחות יש לאפות בתנור, ועל כרחך שומנם יבלע בו, ואם היה של חרס היה טעון שבירה, ולכן, מחמת אפיית המנחות, אין לעשות את התנור של חרס].

- **אולם** אין זה הטעם, **כי באמת**, בהסקה מבפנים גם תנור של חרס פולט את הבלוע בו, ואינו צריך שבירה, **והטעם** שעשו את התנור ממתכת **הוא, משום שהוא היה כלי שרת** לקדש בו את שתי הלחם ולחם הפנים בשעת אפייתם, [שאינם נעשים בכלי שרת אחר, והתנור הוא המקדש אותם], **ואין עושים כלי שרת מחרס**.

הלימוד בפני רב ששת ובפני רמי בר חמא

מתחילה היה רב יצחק בריה דרב יהודה רגיל לבוא ללמוד לפני רמי בר חמא, לאחר זמן הניחו, והלך ללמוד לפני רב ששת.

יום אחד פגש רמי בר חמא את רב יצחק בריה דרב יהודה, ואמר לו – אלקפטא נקטן [=הדוכס אחזני] ריחא אתי לה ליד [=ריח המלוכה נקלט לתוך ידי], [משל הוא על גסי הרוח, המשתדלים לעמוד במקום גדולים, ועל ידי כן מחשיבים את עצמם כגדולים, ושוב לא נאה להם להיות עם הקטנים], האם משום שהלכת ללמוד לפני רב ששת נעשית חשוב כרב ששת, [ולכן עזבתני והלכת ללמוד לפני רב ששת].

ענה לו רב יצחק – לא משום כך הדבר, [כלומר לא מחמת גאווה עשיתי כן, אלא] שכשאני שואל שאלה מכבודו, [כלומר מרמי בר חמא], עונה לי מסברא, וכשנמצאת משנה או ברייתא הסותרת את תשובתו, תשובתו דחוויה, כי דברי אמורא נדחים מפני משנה או ברייתא. אבל כשאני שואל שאלה מרב ששת, הוא מביא תשובה ממשנה או ברייתא, [שהיו משניות סדורות בפיו ביותר], ומעתה, אפילו נמצאת משנה או ברייתא החולקת על כך, לא נדחית תשובתו, כי אין משנה אחת נדחית מפני חברתה.

אמר לו רמי בר חמא – שאל ממני דבר, ואני אענה לך מסברא, ותראה שתמצא משנה או ברייתא כדברי.

שאלו רב יצחק שאלה, וענה לו רמי בר חמא מסברא, אבל לא נמצאת ברייתא כדבריו, אלא שלא כדבריו.

בישל במקצת כלי טעון מריקה ושטיפה או לא

רמי בר חמא היה סבור, שכשם שבגד שניתז עליו דם חטאת, אינו טעון כיבוס אלא מקום הדם, ולא כל הבגד, כך כלי שבשלו במקצתו בשר קדשים, אינו טעון מריקה ושטיפה אלא באותו מקצת, ולא כל הכלי.

אולם רב יצחק בריה דרב יהודה הקשה על הראיה הזו, כי יש סברא לחלק בין דם הניתז על בגד, שאינו מתפשט בכל הבגד, [ולכן אין צורך לכבס את כולו], לבין כלי שנתבשל בשר במקצתו, שעל ידי החום הוא מפעפע ומתפשט בכל הכלי, [ואם כן הסברא אומרת, שיש צורך למרק

בישל במקצת כלי טעון מריקה ושטיפה או לא

רמי בר חמא היה סבור, שכשם שבגד שניתז עליו דם חטאת, אינו טעון כיבוס אלא מקום הדם, ולא כל הבגד, כך כלי שבשלו במקצתו בשר קדשים, אינו טעון מריקה ושטיפה אלא באותו מקצת, ולא כל הכלי.

אולם רב יצחק בריה דרב יהודה הקשה על הראיה הזו, כי יש סברא לחלק בין דם הניתז על בגד, שאינו מתפשט בכל הבגד, [ולכן אין צורך לכבס את כולו], לבין כלי שנתבשל בשר במקצתו, שעל ידי החום הוא מפעפע ומתפשט בכל הכלי, [ואם כן הסברא אומרת, שיש צורך למרק

ולשטוף את כולו].

וכן נמצא מפורש בברייתא, שאם בישל במקצת הכלי, טעון מריקה ושטיפה כל הכלי, והטעם לכך, כי נאמר, "וְאִם בְּכֵלִי נְחֹשֶׁת בְּשָׁלָה [אפילו במקצת הכלי] וּמֵרֶק וְשֵׁטֶף בְּמַיִם".

חומר בהזאה ממריקה ושטיפה

דין דם חטאת שניתז על הבגד שהוא טעון כיבוס, אמור: (א) בין בחטאות החיצונות ובין בחטאות הפנימיות. (ב) קודם זריקת הדם.

אבל דין (שבירת כלי חרס) ומריקה ושטיפה של כלי מתכות שבשלו בהם בשר קדשים: (א) אינו אמור אלא בחטאות הנאכלות, כלומר בחטאות החיצונות, אבל לא בחטאות הפנימיות. (ב) אינו אמור קודם זריקת הדם, [אלא אחר זריקה שהותר הבשר באכילה].

חומר במריקה ושטיפה מבהזאה

דין (שבירת כלי חרס) ומריקה ושטיפה של כלי מתכות שבשלו בהם בשר קדשים, אמור: (א) בין בקדשי קדשים ובין בקדשים קלים, [ועל זה רבי שמעון חולק כפי שיתבאר בעזה"י להלן]. (ב) ונוהג בכל הכלי אף אם בשלו רק במקצתו.

אבל דין דם חטאת שניתז על הבגד שהוא טעון כיבוס: (א) אינו אמור אלא בחטאות, ולא בשאר קדשי קדשים. (ב) אינו אמור אלא במקום הדם בלבד.

באלו קדשים נאמר דין מריקה ושטיפה

אף על פי שהכתוב, "וּכְלֵי חָרֶשׁ אֲשֶׁר תִּבְשַׁל בּוֹ יִשָּׁבֵר וְאִם בְּכֵלִי נְחֹשֶׁת בְּשָׁלָה וּמֵרֶק וְשֵׁטֶף בְּמַיִם", נאמר בפרשת חטאת, גם שאר קדשים הנאכלים בכלל הדין הזה, כי נאמר בעניין, "כָּל זָכָר בְּפִתְהֵינִים יֹאכַל אֹתָהּ", ללמד, שהדין הזה אמור גם בשאר הקדשים הנאכלים, ולכן, אם נתבשלו בכלי [חרס, ישבר, ואם נתבשלו בכלי] נחושת, הוא טעון מריקה ושטיפה.

לדעת רבי שמעון – אמנם מהכתוב "כָּל זָכָר בְּפִתְהֵינִים יֹאכַל אֹתָהּ", יש ללמוד, שגם שאר קדשים הנאכלים דינם כחטאת, לעניין מריקה ושטיפה, אולם מתוך שהכתוב מסיים, "כָּל זָכָר בְּפִתְהֵינִים יֹאכַל אֹתָהּ קִדְּשׁ קִדְּשִׁים הוּא", יש ללמוד, שרק קדשי קדשים הנאכלים הם בכלל הדין הזה, אבל בקדשים קלים לא נאמר דין מריקה ושטיפה.

ולדעת תנא קמא של משנתנו [שהוא רבי יהודה] – אף על פי שהכתוב מסיים "קִדְּשׁ קִדְּשִׁים הוּא", על כרחך הדין הזה אמור אף בקדשים קלים, כי נאמר בכתוב מיעוט, "אֹתָהּ", ללמד, שתרומה אינה בכלל דין מריקה ושטיפה, ואם כן, על כרחך קדשים קלים הם בכלל הדין הזה, כי אם קדשים קלים אינם בכלל הדין הזה, קל וחומר שתרומה אינה בכללו, ואין צריך כתוב למעט אותה. [אבל לדעת רבי שמעון, הכתוב "אֹתָהּ" לא בא למעט תרומה, הלמדה בקל וחומר מקדשים קלים, אלא למעט חטאת פסולה מדין כיבוס, אף שהיתה לה שעת הכושר לזריקה, כפי שנתבאר בדף צ"ג].

תרומה אינה טעונה מריקה ושטיפה כקדשים

כבר נתבאר, שתרומה אינה כקדשים לעניין מריקה ושטיפה, [לדעת רבי שמעון הדבר למד בקל וחומר מקדשים קלים. ולדעת רבי יהודה הדבר למד מהכתוב "אֹתָהּ"].

ואמנם, אם בישל תרומה בכלי, הוא אסור לישראל בלא הגעלה, כי נבלע בו מהתרומה, אלא שמכל מקום די בהגעלה כדי להכשירו לישראל ואין צריך להכשירו במריקה ושטיפה כקדשים, ונפקא מינה לדברים הבאים האמורים בקדשים בלבד.

א. [דברי אביי:] בישל במקצת כלי.

אם בישל בשר קדשים במקצת כלי, טעון מריקה ושטיפה בכולו.

ואם בישל תרומה במקצת כלי, די בהגעלה במקום הבישול בלבד.

ב. [דברי רבא:] במים בלבד.

אם בישל בשר קדשים בכלי, הכשרתו במים בלבד, אבל אם יגעילו אותו ביין או במים מזוגים ביין לא הוכשר.

ואם בישל תרומה בכלי מגעילו אף ביין או במים מזוגים ביין.

ג. [דברי רבה בר עולא:] צונן אחר החמין.

אם בישל בשר קדשים בכלי, לאחר שמגעילו בחמין יש לשוטפו בצונן.

ואם בישל תרומה בכלי די בהגעלה בחמין ולא צריך לשטוף בצונן.